

Sözcük Dağarcığı

Bugün İzmir sınırlarında bulunan Bergama antik kentinin eski devirlerdeki adı Pergamon olarak biliniyor. Tarihte bilinen en büyük kütüphanelerden biri de burada yer alıyordu. Antik çağda kırk binden fazla kitaba ev sahipliği yapan bu kütüphane Mısır'daki ünlü İskenderiye Kütüphanesi'yle rekabet halindeydi. Bu rekabet zamanında öyle bir duruma gelmişti ki, Mısır, Bergama'nın İskenderiye Kütüphanesi'nin önüne geçmesini engellemek amacıyla kitap yapımında kullanılan papirüsün satışını yasaklamıştı. Kütüphaneyi geliştirmek amacıyla yeni kitaplar yazılmasında Bergamalılar yeni bir hammadde kullanmaları gerekiyordu. İşlenmiş çok ince hayvan derilerine yazı yazma geleneği o dönemde başladı ve bu malzemeye Pergamon adı verildi. Antik kentin adıyla anılan bu malzemenin adı, zamanla değişerek günümüzde kullandığımız parşömen sözcüğüne dönüştü. Mısır'da Nil nehri boyunca yetişen sazlardan yapılan papirüs, üzerine yazı yazılması kolay tabakalar halinde hazırlanır ve yazıcılar bu malzemeyi kullanırlardı. Batı dillerinde kâğıt anlamına gelen paper, papier gibi sözcükler de papirüs sözcüğünden türetilmiştir. Bizdeki kâğıt sözcüğünün kökeniyse Farsça kağaz/kağız sözcüğü. Bu sözcük Türkçe'de zamanla kâğıt olmuş. Kâğıt sözcüğünü karşılamak üzere Türkçe'ye geçen bir diğer sözcükse Arapça kökenli "kırtas". Bu sözcük sıklıkla kullanılsa da, kâğıtla ilgili şeylerin satıldığı dükkân olan kırtasiye, iyi bildiğimiz bir sözcük.

Tarihin en büyük kütüphanelerinden biri de Bergama'da kurulmuştu

Mudanya

Bursa iline bağlı bir ilçe. Kentin adı 1204 yılında İstanbul'un Latinlerce işgaliyle sonuçlanan Haçlı seferine dayanıyor. İlkçağda bölgede kurulan Myrleia adlı kentçığı ele geçiren Haçlılar, buraya Montania adını vermişler. Bu ad, Latince de dağ anlamına gelen "Mons" sözcüğünden türetilmiş. Dağlık Ülke, Dağ Ülkesi anlamına gelen sözcük zamanla halk ağzında bozularak bugün kullandığımız Mudanya'ya dönüşmüş.

Kısa Kısa...

Gelin: Gelmek sözcüğünden türetilmiş. Dışardan, başka bir yerden gelen kişi anlamındaki sözcük, günümüzde aileye, başka bir aileden gelen, katılan kızları anlatmak için kullanılıyor.

Defter: Eski Yunanca'da diphtera sözcüğü, üzeri yazılı hayvan derisi anlamına geliyordu. Bu sözcük Anadolu Türkçesine Osmanlı yazınıyla geçti ve günümüzde kullandığımız defter haline büründü.

Tavşan: Eski Türkçe'de tav sözcüğü hızlılık, atiklik belirtiyor. Bu kökten türetilen tavışgan sözcüğü, hızlı giden, hızlı kaçan anlamına geliyormuş. Tavışgan sözcüğü Anadolu Türkçesi'nde tavşan halini almış.